

РЕЦЕНЗИЈА

**НА РАКОПИСОТ „ОРАЛНА ХИРУРГИЈА 1” ОД ПРОФ. Д-Р ЦЕНА ДИМОВА,
ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ, УНИВЕРЗИТЕТ
„ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ” ВО ШТИП**

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип, како и Одлуката бр. 2002-50/7 од 156. редовна седница на Наставно-научниот совет на Факултет за медицински науки, одржана на 9.2.2016 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- проф. д-р Јордан Јанев, редовен професор во пензија, специјалист орален хирург;
- проф. д-р Лидија Поповска, вонреден професор, специјалист по болести на заби и ендодонтот, Стоматолошки факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј” во Скопје;
- проф. д-р Билјана Ѓорѓеска, редовен професор, Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев” во Штип,

за изготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис „ОРАЛНА ХИРУРГИЈА 1” од проф. д-р Цена Димова наменет за студентите на прв, втор и трет циклус студии на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев” во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Ракописот со наслов „ОРАЛНА ХИРУРГИЈА 1” од проф. д-р Цена Димова е наменет за студентите од студиската програма Дентална медицина, прв и втор интегриран циклус на студии. Ракописот е во согласност со Планот и програмата на истоимениот предмет Орална хирургија 1, кој се слуша во IV година (VIII семестар) со неделен фонд на часови (2+3+1) и 5 кредити, задолжителен предмет од студиската програма Дентална медицина. Исто така, овој ракопис е наменет и за студентите специјализанти кои се на специјализација од областа на орална хирургија.

Ракописот кој им е доставен на рецензентите претставува целосен материјал преку кој студентите ќе можат да добијат сознанија потребни за предметната материја, но и ќе можат целосно да се реализираат барањата на предметната програма и ЕКТС системот.

Податоци за обемот ракописот

Содржината на ракописот е претставена во текст од вкупно 288 страници. Трудот е пишуван во А4 формат со нормален единичен проред, употребен е фонт Ariel и со големина на буквите 11. Материјалот е подготвен во 12 методски единици, распоредени во согласност со Наставната програма.

Ракописот е подготвен според стандардната методологија, а обемот на трудот и неговата содржина ги задоволуваат критериумите според бројот на часови и според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов

Ракописот е резултат на опсежно пребарување на обемената стручно-научна литература на домашните и светски простори.

Учебник или учебно помагало со ист или сличен наслов, со иста или слична содржина, издадени на македонски јазик на нашиве простори не се објавени.

Авторката на јасен и едноставен начин, со разбирлив стил на ракописот сублимирано ја претставува материјата што се изучува за овој предмет кој припаѓа на орална хирургија.

Од особена важност е да се потенцира специфичниот пристап кон содржините со цел да се прикаже и потенцира практичното значење на современите сознанија, со што се потврдува темелниот пристап во подготовката на ракописот.

Краток опис на содржината

Ракописот е пишуван на лесен и разбирлив јазик. Текстот и целата материја е конципиран во 12 тематски делови и литература. Илустриран е со 155 слики и илустрации од кои повеќето се сопствени.

Во првата тематска единица **Вовед во клиничкиот дел од орална хирургија** авторката накусо му дава осврт на читателот за основните принципи на клиничката работа од областа на орална хирургија, опременост со апарати и инструменти, како и просторни решенија.

Во втората тематска единица **Зараснување на рани** авторката го опишува нормалното зараснување на раните во човечкото тело, со посебен осврт на екстракционите рани и зараснувањето на рани во оралната празнина и специфичните услови што ги има во неа (присуството на влажни услови од присуството на плунката). Опсежно е опишано отежнатото и пролонгирано зараснување на екстракционите рани.

Во третата тематска единица со наслов **Орално-хируршки аспекти кај пациенти со ризик** се опишува орално-хируршкиот пристап и третман кај пациенти кои се со ризик за стоматолошка и орално-хируршка интервенција и тоа од повеќе аспекти, систематизирани според заболувањето на пациентот што го има, опишани по системи (кардиоваскуларен систем, респираторен систем, гастро-хепатоинтестинален систем, ендокринолошки систем итн.).

Следните две тематски единици се од областа на **нормалната хемостаза**, како и **заболувањата со хеморагичен синдром**. На симплифициран начин се обработуваат причините за крвавења, поделба и класификација на крвавења, механизмот на хемостаза, коагулација и фибринолиза. Од особена важност е да се потенцира дека посебен осврт е даден на воспоставувањето на локална орална хемостаза со примена на класичните и најсовремени средства и локални модалитети за воспоставување на локална хемостаза, поделени во четири групи: механички средства, физички средства, хемиски средства и биолошки средства за постигнување на локална хемостаза.

Во шестата тематска единица со наслов **Примена на радиографските методи во орална хирургија** детално се прикажани секојдневните и современите интраорални и екстраорални радиографски методи кои најчесто се користат како помошни дијагностички средства во оралната хирургија (ретроалвеоларни снимки, ортопантомографски снимки, профилни итн.).

Во следната, седма тематска единица со наслов **Ретинирани и импактирани заби, прекубројни заби, етиопатогенеза, класификација, клиничка слика, тераписки модалитети, компликации, тешко никнење на заби** детално се опишани причините кои доведуваат до тешкотии или оневозможено никнување на трајните заби, нивна класификација според повеќе автори, поставувањето на дијагноза и можните тераписки методи (орално-хируршки и ортодонтско-хируршки методи), како и потенцијалните компликации од евентуалното нивно нетретирање.

Во осмата и деветтата тематска единица на експлицитен начин се опишуваат **акутните одонтогени инфекции**, нивната етиопатогенеза, причинителите, класификацијата, патот на ширење, чинителите кои играат базична улога во поставувањето на точна и прецизна дијагноза, сличности или разлики со други болни состојби (диференцијална дијагноза), како и тераписки општи и локални постапки – интраорална и екстраорална инцизија на различни видови апсцеси. На детален и разбирлив начин се опишани и **комплексните воспаленија во орофацијалната регија со потекло од забите** (апсцеси и флегмони) и нивните можни нагорни и надолни (асцендентни и десцендентни) компликации.

Во десеттото тематско поглавје со наслов **Антибиотици и други лекови кои се употребуваат во лекувањето на одонтогените инфекции** се обработуваат класичните и современите антибиотици со широк спектар, антифлогистици и аналгетици кои најчесто се ординираат при воспаленија во оралната празнина со потекло од забите.

Во следните две теми, одинаесетта и дванаесетта, на едноставен и разбирлив начин се обработуваат **Хроничните пародонтити**, нивната етиопатогенеза, класична и современа класификација. Клиничката слика е објаснета преку детален опис на секој поединечен клинички симптом. Во ова поглавје се опишани најчестите хируршки резанки кои се применуваат при тераписки третман на хроничните процеси. Потоа, проф. д-р Цена Димова ги објаснува хируршките тераписки процедури кои се применуваат во класичниот и современиот третман на хроничните пародонтити (апикотомија, хемисекција, реимплантација).

Литературата е обемна, содржи 185 референци, од кои 80 се најнови, за последните пет години. Ова зборува за систематичен приод кон оваа проблематика и за способноста на авторката за комплетно претставување на испитуваната тематика.

Кратенките се по стандардна усвоена номенклатура. Тие не се само во функција на помалку заземање на простор, туку и подобар стил на пишување и што помалку оптоварување на текстот со долги зборови.

ЗАКЛУЧОК

Ракописот „Орална хирургија 1“ од проф. д-р Цена Димова ги опфаќа сите содржини од теоретски аспект, според Наставната програма и содржина на истоимениот предмет за студентите на прв циклус за студиската програма Дентална медицина на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип. Со издавање на овој ракопис студентите ќе имаат можност да го изучуваат потребниот материјал за теоретска настава во соодветен обем на македонски јазик.

Приложениот ракопис во целост ги задоволува критериумите за учебник, како и условите за издавање пропишани според Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип.

Рецензентската комисија има особена чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на ФМН при УГД - Штип ракописот „Орална хирургија 1“ од проф. д-р Цена Димова да биде издаден како учебник за студентите на Дентална медицина на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Проф. д-р Јордан Јанев, с.р.
Проф. д-р Лидија Поповска, с.р.
Проф. д-р Билјана Ѓорѓеска, с.р.